

„Nakrm mě!“ Kukačka pobízí konjasa bílého, aby ji nakrmil. Ochotně přináší vrahovi vlastních potomků housenku.

I mezi kukačkami panuje konkurence. Po přiletu ze zimoviště na sebe samci agresivně útočí.

Nejčastějším hostitelem kukačky v Evropě je rákosník obecný, tadý při krmení kukaččino mláděte.

Češi se podíleli na zmapování života

ptáka, který se nestará o své mladé

Kukačka, nezvaný host

OLOMOUC – Má peří, létá a snáší vejce jako jiní ptáci. Vše ostatní dělá jinak. Kdo? Kukačka. Český vědec byl v týmu odborníků, kteří mapovali její život a vyvrátili řadu mýtů, třeba že svá vejce nosí v zobáku do cizích hnízd.

Text: Pavel Ryšínek
Foto: Pavel Ryšínek a Oldřich Mikulica

Výsledky výzkumu publikovali v knize *The Cuckoo – The Uninvited Guest* (Kukačka – nezvaný host), která právě vyšla ve Velké Británii. Mapují v ní život kukačky od snesení vejce přes vylíhnutí, péči o mládě v hnízdě i mimo něj.

Vyvrácí bludy

„Je založena na dlouholetých výzkumech. Vycházeli jsme z literatury publikované od 18. století po současnost,“ uvedl

profesor Tomáš Grim (44) z Univerzity Palackého v Olomouci a dodal: „Zahrnuli jsme i dosud nepublikované nové názory. Také jsme se snažili vymýtit dlouho tradované bludy o kukačkách a seznámit čtenáře s tím, jak se výzkum těchto ptáků provádí.“

BLESK Víte, že...

Autory výzkumu jsou kromě Tomáše Grima ještě norský ornitolog Bard G. Stokke a Němec Karl Schulze-Hagen.

Cizí mládě nepoznají
Přestože je kukaččí mládě někdy i 10krát větší než hostitel, ten nepozná, že jde o parazita. „Proč to tak je, to je stále záhadou,“ konstatuje vědec Tomáš Grim.

Sportovní výkon
Hostitelé po vylíhnutí kukačky přijdou o vlastní potomstvo. Hned po vyklubání ze skořápky vytlačí z hnízda ostatní vejce či mláděta. „Podle mě to je největší sportovní výkon v přírodě, vždyť kukačka je v době tohoto vražedného aktu sotva víc než novorozené,“ tvrdí přírodovědec Tomáš Grim.

Největší rychlík
Vztah mezi kukačkou a jejím hostitelem označují přírodovědci za závody ve zbrojení. Díky tomu se například kukačka stala nejrychleji kladoucím ptákem na světě. Klade asi 1000krát rychleji než jiní ptáci. Zatímco například kos klade vejce 30 minut, kukačce na to stačí 10 sekund.

Rákosník velký dokáže samici během kladení zabít. Kukačka má v zobáku vejce rákosníka.

Přijde i o život
Proč je kukačka parazit, není zcela jasné. „Jsou různé skupiny ptáků. Některé staví hnízda a vychovávají mládě. Některé staví, ale část snůšky zanašují k sousedům. A někteří jako kukačka vložené paraziti. Vše má své výhody i nevýhody,“ popsal Tomáš Grim s tím, že kukačka nepotřebuje energii na stavbu hnízda a krmení mláďat, spoustu sil jí ale stojí hledání hnízd hostitelů a samotné snášení. Někdy při tom přijde o život, protože hostitelští ptáci na ni útočí a nezřídka ji i zabijí.

V zobáku vejce nenosí
„V knížkách, včetně některých českých, se uvádí, že kukačka do hostitelského hnízda donese vejce v zobáku. Ale vídeodnařky to vyvracejí. I do hnízd dutinových hnízdičů, kde by bylo donesení vejce v zobáku výhodné, klade kukačka vejce přímo jako ostatní ptáci,“ uvedl přírodovědec Tomáš Grim.

Unikátní snímky Čecha Mikulici
Jedinečnou publikaci z knihy dělají fotografie Čecha Oldřicha Mikulici (55). **Fotografování kukaček se věnuje 40 let.** V přírodních krytech strávil tisíce hodin a nafotil věci, které žádný výzkumník ani neviděl.

Nestráví chlupaté housenky?
Vyvráceným bludem byl i názor, že kukačka je parazitická z toho důvodu, že se živí jedovatými chlupatými housenkami, které by její mláděta nestrávila. Proto je prý dává živit cizími ptáky, kteří se jim vyhýbají. „Fotograf Mikulica fotografiemi doložil, že někteří hostitelé krmí mláďata kukačky i chlupatými housenkami a parazitickým mláďatům to nijak nevaří,“ řekl Tomáš Grim.

Dokonalé mimikry. Kukaččí vejce mezi vejci rákosníka velkého.

Napodobí barvu vejce
Pro hostitele je jedinou šancí zahnat kukačku dřív, než snese vejce. **Poslední možností je vyhodit vejce, ale i tady je problém, protože kukačka dokáže napodobit velikost i barvu vajec v hnízdě.** Asi tak jen půlce ptáků se podaří vejce odhalit.

Fotograf Oldřich Mikulica jako první fotograf z východní Evropy získal prestižní titul European Wildlife Photographer of the Year 2011. Za snímek kukačky, která ukradla vajíčko rákosníka.

Ukazují Prásideanta

KOPŘIVNICE (ČTK) – Technické muzeum Tatra v Kopřivnici na Novojičínsku dnes zahajuje výstavu Od Prásideanta do 21. století. Připomíná 120. výročí stavby prvního vozu, kterou ve městě začala tradice výroby automobilů. Prásideant byl prvním automobilem v Rakousko-Uhersku, který byl vyroben v továrním provozu. Z kopřivnické továrny vyjel v březnu 1897.

Z tramvaje pro smrt

BRNO (ČTK, wer) – Z nástupního ostrůvku tramvaje mimo přechod pro chodce vstoupila v Brně v ulici Cejl seniorka (†77) přímo pod kola vozu Mercedes. Šofer (74) nestihl zastavit. Utrpěla těžká zranění, v nemocnici zemřela. „Míru zavinění policisté dále šetří a obrací se o žádosti o informace na svědky události,“ uvedla včera k případu z pondělí policie mluvčí mluvčí Andrea Cejnková. Volat můžete na linku 158, vyšetřovatelé uvítají i záznamy z kamer, které řidiči mívají umístěné na palubních deskách.

Odměna za vaše tipy!
724 249 000
tip@blesk.cz

Znásilnil dceru i vnučky

ÚSTÍ NAD LABEM (uá) – Za znásilnění svých dvou vnuček (8 a 10) stojí od všerejší před soudem Jaroslav M. (68, na snímku) z Dečína. Obžaloba ho viní, že dívky osahával a otáral se o ně penismem. Jaroslav M. to odmítá. „Nikdy jsem na ně nesáhl,“ řekl. Dívky ale u soudu podpořila jeho dcera, jejich teta, která uvedla, že když byla dítě, znásilňoval i ji. „Připravil mě o panenství,“ prohlásila. Seniorovi za to hrozí až 12 let vězení.

Chytli vězně

NEJDEK (mor) – Útěk se vězňovi (24) nepodařil. V úterý odpoledne zdrhl z nestrážného pracoviště jedné z firem v Nejdu na Karlovarsku. „Do pátrací akce bylo zapojeno okamžitě na tři desítky policistů. Vězeň byl do hodiny vyptán na nádraží v Karlových Varech, poté byl eskortován zpět do věznice,“ popsala policistka Zuzana Týřová. Za zmizení mu nyní hrozí pět let navíc.